

Vedu skauty a skautky

Skauti a skautky jsou kluci a holky přibližně od 6. do 9. třídy (cca 10–15 let). Jde o věk začínajícího dospívání charakteristický fyzickým i duševním vývojem a silnou potřebou být součástí party vrstevníků.

Z tohoto důvodu právě nyní naplno rozvíjíme družinový systém. Důraz klademe na spolupráci, hledání rolí v týmu a rozvoj samostatnosti. Je ideální, pokud mají kluci a holky možnost přebírat zodpovědnost postupně za větší část dění v družině. I v tomto věku jsou pro děti důležité vzory, často jsou to postupně místo rodičů a učitelů různé populární osobnosti ze sociálních sítí, ale třeba i starší vrstevníci. Zároveň se zvyšuje schopnost abstraktního myšlení, tedy se prohlubuje i představa o tom, co znamená Nejvyšší Pravda a Láska.

Vedu skauty a skautky

1

Samostatnost družin a družinový systém

Družinový systém je základním organizačním uspořádáním oddílu a jedním z hlavních prostředků skautské výchovy ve věku skautů a skautek. Tvoří ho skupiny mladých lidí podporované dospělými vedoucími. Vedoucí svěřuje rádcí/rádkyni a členům/členkám družiny její správu, a tedy o dost více odpovědnosti i pravomocí, než je v dnešní společnosti obvyklé. Současně tolik, aby je byli schopni unést.

S výchovnou kategorií skautů a skautek je vhodné naplno rozvíjet družinový systém.

V této oblasti můžeme například:

- umožnit družinám čas, kdy realizují vlastní nápady,
- nabídnout družinám prostor pro samostatnou činnost bez zásahu dospělých,
- pracovat s rádcem/rádkyní – přirozeným šéfem/šéfkou party,
- zapojit družiny do rozhodování v oddíle například skrze rádce/rádkyni v oddílové radě.

[Workshop o družinovém systému](#) ↗

[metodika Družinový systém](#)

Rádci a rádkyně

Rádce a rádkyní rozumíme (staršího) vrstevníka ve věku 13–15 let, který vede družinu skautů a skautek. Pro fungování družinového systému mají klíčovou roli.

[Základní rady pro práci s rádci a rádkyněmi](#)

Právní odpovědnost vedoucí/ho při vedení družiny rádcem/rádkyní

Jednou z nejčastějších obav v souvislosti s vedením družin osobami mladšími 18 nebo i 15 let je otázka právní odpovědnosti za činnost takových družin. Nejedná se o jednoduchou otázku a nedá se poskytnout odpověď obecně platná pro všechny situace.

[Právní odpovědnost při aplikaci družinového systému](#)

2

Názvosloví, zákon, heslo, příkaz, slib

Skauti a skautky se sdružují ve skupinách – družinách. Šéfem družiny je rádce/rádkyně – vrstevník/vrstevnice či o něco málo starší skaut/skautka. Často mají k sobě podrádce/podrádkyni – další člen/ka družiny, který rádci/rádkyni pomáhá. Někdy jde i přímo o budoucí rádce/rádkyně. Vodní skauti a skautky říkají družinám posádka, rádci/rádkyně jsou kormidelníci/kormidelnice, podrádce/podrádkyně je člunařem/člunařkou.

Skautský zákon

1. Skaut je pravdomluvný.
2. Skaut je věrný a oddaný.
3. Skaut je prospěšný a pomáhá jiným.
4. Skaut je přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta.
5. Skaut je zdvořilý.
6. Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských.
7. Skaut je poslušný rodičů, představených a vůdců.
8. Skaut je veselý myslí.
9. Skaut je hospodárný.

10. Skaut je čistý v myšlení, slovech i skutcích.

1. Skautka je pravdomluvná.
2. Skautka je věrná a oddaná.
3. Skautka je prospěšná a pomáhá jiným.
4. Skautka je přítelkyní všech lidí dobré vůle a sestrou každé skautky.
5. Skautka je zdvořilá.
6. Skautka je ochránkyní přírody a cenných výtvorů lidských.
7. Skautka je poslušná rodičů, představených a vůdkyň.
8. Skautka je veselá myslí.
9. Skautka je hospodárná.
10. Skautka je čistá v myšlení, slovech i skutcích.

Skautský slib

Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe: sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době, plnit povinnosti vlastní a zachovávat zákony skautské, duší i tělem být připraven/a pomáhat vlasti i bližním.

Slib lze doplnit dobrovolným dodatkem: *K tomu mi pomáhej Bůh.*

Skautské heslo

Buď připraven/a!

Denní příkaz

Alespoň jeden dobrý skutek denně!

3

Metodická podpora

Metodická podpora pro vedoucí skautů a skautek se skládá ze skautských kompetencí a jejich projevů pro věkovou kategorii skautů a skautek, víkendové akce typu Elixír, metodik a tipů na program.

[K jakým cílům vést skauty a skautky?](#)

[Kde se vzdělat, inspirovat a diskutovat?](#)

[Kde si načíst informace](#)

[Kde se inspirovat konkrétními programy](#) ↗

Výchovné nástroje

Naší snahou je skauty a skautky všestranně rozvíjet – naučit je znalostem, dovednostem a postojům potřebným pro jejich budoucí život. Celá řada prostředků, které k tomu využíváme, je jedinečná a nepřenositelná (vlastní příklad, tradice a rituály, jedinečná atmosféra atd.). Některé nástroje skautské výchovy jsou nabídkou a připravenou pomůckou, s jejichž pomocí je příprava oddílového programu jednodušší. Těmi základními jsou stezka, odborky, akce (a časopisy).

Stezka

Stezka slouží k všestrannému rozvoji dětí a tvoří komplexní a ucelený systém, který má pomáhat při plánování a vedení oddílů i družin.

Přináší řadu výhod:

- Přináší inspiraci na oddílovou činnost po celý rok.
- Pomůže naplánovat pestrý a smysluplný program.
- Je rozmanitá a poskytuje svobodu volby. Můžeme využívat jen vybrané části.
- Nabízí aktivity do přírody, na oddílové výpravy i na doma s využitím internetu.
- Obsahuje části pro skupinové hry i individuální plnění, spoustu drobných cílů a výzev.
- Lze ji rozčlenit podle různých přístupů – podle ročních období, prostředí (tábor, příroda, město, klubova, domov) i výzev a úkolů.

Stezka využívá symbolického rámce čtyř živelů a provází skauta či skautku po celou dobu chození do oddílu. Stezka se skládá ze 3 sešitů:

- Nováček
- Cesta Země & Vody – pro kluky a holky od cca 11 do 13 let
- Cesta Vzduchu & Oně – pro kluky a holky od cca 13 do 15 let

[Více o skautských stezkách](#)

Odborky

Odborky jsou oproti skautské stezce nástrojem, který vede k rozvoji ve specializovaných dovednostech. Cílem odborek je povzbudit a prohloubit zájem skautů a skautek v konkrétní oblasti lidské činnosti dle jejich vlastního výběru. Často se jedná o dovednosti, kterým se věnují i mimo skautský oddíl, jako jsou sport, hra na hudební nástroj, praktické dovednosti aj. Odborky jsou vodítky k tomu, jak se ve vybrané oblasti zdokonalit nebo se stát „odborníkem“ či „odbornicí“.

[Web odborek](#) ↗

Svojsíkův závod a další akce pro skauty a skautky

Hlavní akcí pro tuto věkovou kategorii je **Svojsíkův závod**, který se koná jednou za dva roky (liché roky). Hlavní přínos Svojsíkova závodu je v podpoře družin a družinového systému. Celý závod je postaven na spolupráci a týmové práci družiny.

Více o Svojsíkově závodu

Další akce pro skauty a skautky:

- [Mosty přes Jarugu](#) ↗ - terénní akční hra, která je určena pro oddíly skautů a skautek od 12 do 16 let. Hra symbolickým rámcem spadá do světa “Zaklínače” od polského autora Andrzeje Sapkowského. Během hry spolu účastníci soupeří v rolích bojovníků jednotlivých armád konfliktu, kromě “boje” s měkčenými maketami zbraní budou hráči řešit různé úkoly a interagovat s prostředím hry v okolí skautské hájenky Orlovy.
- [Navigamus](#) ↗ - celostátní setkání vodních skautů, které se koná každé tři roky, a to již od roku 1994. Název akce „Navigamus“ pochází z latiny a v překladu znamená „my plujeme“. Námětem je vždy významná historická námořní událost, kterou mohou účastníci zažít díky týmovým hrám, outdoorovým aktivitám a závodům.
- [Napříč Prahou - přes tři jezy](#) ↗ - tradiční pražský vodácký závod s historií sahající až do roku 1939. Závodí jak skautské, tak neskautské posádky od vlčat a žabiček po dospělé, po závodu následuje volné splutí otevřené široké veřejnosti. Trať závodu je atraktivní, vede historickým centrem Prahy a je ojedinělou příležitostí ke splutí pražských jezů (Šítkovský, Staroměstský

a Helmovský), které se otevírají právě jednou ročně u příležitosti tohoto závodu.

- [Skare](#) - skautské mistrovství republiky v jachtingu. Vedle závodění jde o přátelské setkání, sdílení zkušeností a setkání vodních skautů od vlčat a žabiček po staré mořské vlky.
- [Ivančena](#) - stovky skautů a skautek všech generací si během dubnové soboty po svátku sv. Jiří, patrona skautingu, společným výstupem na horu Ivančenu a položením přinesených kamenů na mohyly připomenou památku ostravských skautů, kteří na samém konci 2. sv. války položili životy za svobodu naší země.

Hra družin

Hra družin nabízí podporu programu pro skautské družiny. Hra rozvíjí a podporuje týmovost družin. Zapojuje stezky, odborky a jiné zajímavé výzvy. Hra běží ve spolupráci s časopisem SKAUT, v jehož jednotlivých číslech vychází úkoly pro družiny v průběhu konání soutěže. Na podzim se pak pro neaktivnější družiny koná celostátní víkendové setkání.

[Více o Hře družin](#)

Časopis Skaut

Časopis Skaut chodí všem skautům a skautkám do schránek každé dva měsíce. Pomáhá v plnění stezek, odborek, družinám přináší inspiraci na program a podporuje sounáležitost se skautským hnutím.

[Více o časopisu Skaut](#)

Skautský odbor (Skabor)

Na ústřední úrovni dělá podporu této věkové kategorii [Skautský odbor](#). Věnuje se aktuálním tématům pro skauty a skautky, například podpoře rádců/rádkyň, konzultace témat časopisu, podpora práce s odborkami a stezkami a další.

Máš nápady, připomínky, starosti, nebo dokonce chuť se přidat? Napiš na skabor@skaut.cz.